

URZĄD STATYSTYCZNY W WARSZAWIE
ul. 1 Sierpnia 21, 02-134 Warszawa
tel. 22 464 20 85, faks 22 846 78 32
e-mail: sekretariatUSWAW@stat.gov.pl

STAN ZDROWIA LUDNOŚCI WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO W 2009 R.

Warszawa 2011

UWAGI OGÓLNE

Informacja została opracowana na podstawie danych pochodzących z reprezentacyjnego badania – **Europejskie Ankietowe Badanie Zdrowia (EHIS)**, przeprowadzone przez Główny Urząd Statystyczny w okresie od połowy października do połowy grudnia 2009 roku. Celem badania było poznanie sytuacji zdrowotnej ludności (m.in. na podstawie samooceny stanu zdrowia oraz korzystania z opieki zdrowotnej) i jej uwarunkowań (stylu życia, czynników środowiskowych) w powiązaniu z charakterystyką demograficzno-społeczną oraz miejscem zamieszkania.

Badaniem objęto około 24,5 tys. gospodarstw domowych zamieszkałych w wylosowanych mieszkaniach na obszarach miejskich i wiejskich całego kraju, w których zbadano 41818 osób, w tym 35100 osób dorosłych w wieku 15 lat i więcej oraz 6718 dzieci do 14 roku życia.

Wyniki badania uogólniono na ludność zamieszkałą w gospodarstwach domowych według stanu w dniu 31 grudnia 2009 roku, przy uwzględnieniu osób niezbadanych z powodu braku kontaktu lub odmowy udziału w badaniu. We wszystkich tablicach nie uwzględniono kolumny „brak danych” (obejmuje ona odpowiedzi „nie wiem, nie pamiętam” oraz „odmowa odpowiedzi”), jednak wartości w niej zawarte zostały ujęte w kolumnie „ogółem”.

W niektórych tablicach sumy danych są różne od wielkości podanych w wierszu „ogółem” ze względu na elektroniczną technikę zaokrąglania liczb w tablicach wynikowych badania.

Szczegółowy opis metodologii, wyniki tego badania oraz wzory ankiet zostały zaprezentowane w publikacji „Stan zdrowia ludności Polski w 2009 r.” GUS, Warszawa 2011 (http://www.stat.gov.pl/cps/rde/xbcr/gus/PUBL_ZO_stan_zdrowia_2009.pdf). W publikacji tej przedstawiono znacznie szerszy zakres tematyczny dla kraju niż na poziomie województw. Wyniki badania z 2004 r. zawiera publikacja „Stan zdrowia ludności Polski w przekroju terytorialnym w 2004 r.”, GUS, Warszawa 2007.

Wybrane charakterystyki stanu zdrowia ludności w województwie mazowieckim przedstawiono w pięciu blokach tematycznych:

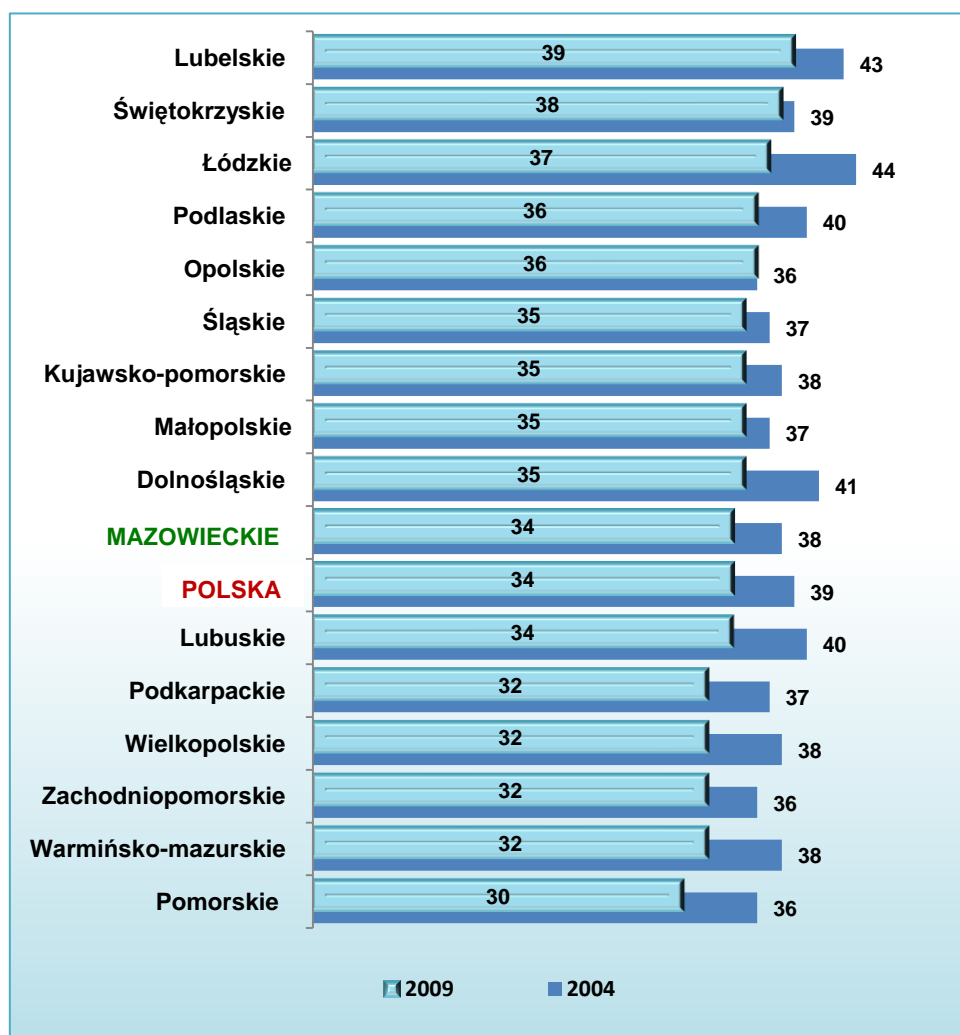
- Stan zdrowia ludności,
- Styl życia ludności,
- Niepełnosprawność biologiczna i prawna,
- Profilaktyka zdrowotna,
- Korzystanie z usług medycznych i stosowanie leków.

STAN ZDROWIA LUDNOŚCI

Samooceńca stanu zdrowia

Od 2004 roku stan zdrowia ludności w Polsce, według jej subiektywnej oceny, uległ poprawie (o 5 pkt proc.). Największy odsetek osób oceniających swoje zdrowie poniżej poziomu dobrego zanotowano w województwie lubelskim (39%). Najlepiej oceniali swoje zdrowie mieszkańcy województwa pomorskiego, jednak i tu 30% mieszkańców oceniło swoje zdrowie gorzej niż jako dobre.

Wykres 1. Udział ludności oceniającej swoje zdrowie poniżej oceny dobrej w % ogółu ludności według województw

W 2009 r. w województwie mazowieckim – podobnie jak w kraju – 34,2% ludności oceniło swoje zdrowie poniżej oceny dobrej, przy czym co czwarty mieszkaniec województwa jako „takie sobie, ani dobre ani złe”.

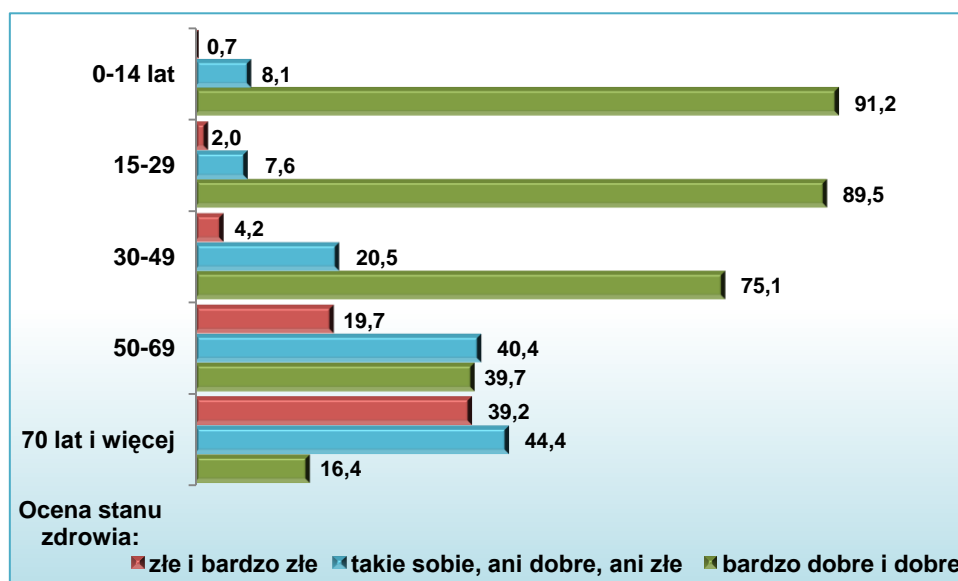
Mężczyźni rzadziej niż kobiety oceniali swoje zdrowie jako mniej niż dobre (31,1% wobec 37,2%), pomimo że w grupie kobiet (w porównaniu z 2004 r.) spadek odsetka ocen negatywnych był o 3,3 pkt proc. większy niż w grupie mężczyzn.

Tabl. 1. Ludność oceniająca swoje zdrowie według płci

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Ocena stanu zdrowia			
		bardzo dobre i dobre	takie sobie, ani dobre, ani złe	złe i bardzo złe	
		w odsetkach			
O G Ó Ł E M	2004	100,0	61,6	26,9	10,8
	2009	100,0	65,5	23,4	10,8
Mężczyźni.....	2004	100,0	66,4	22,8	9,7
	2009	100,0	68,7	21,5	9,6
Kobiety	2004	100,0	57,8	30,2	11,7
	2009	100,0	62,6	25,2	12,0

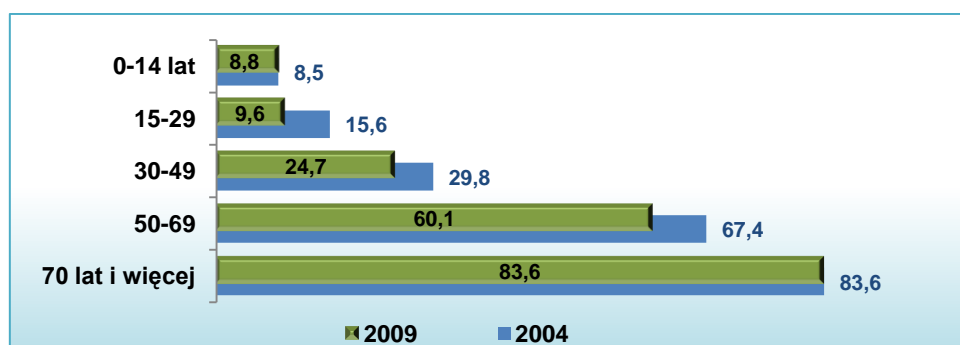
Najbardziej widoczny jest związek samooceny stanu zdrowia z wiekiem. Wraz z przechodzeniem do coraz wyższych grup wiekowych następował spadek ocen bardzo dobrych i dobrych na rzecz negatywnych. O ile oceny pozytywne dominowały w grupach wiekowych do 49 lat, to badani od 50 roku życia przeważanie oceniali swoje zdrowie jako przeciętne lub złe.

Wykres 2. Ludność oceniająca swoje zdrowie według grup wieku w 2009 r. (w %)

Największą poprawę subiektywnej oceny stanu zdrowia odnotowano w grupie wiekowej 50-69 lat, gdzie odsetek osób oceniających swoje zdrowie poniżej oceny dobrej zmniejszył się w ciągu 5 lat o ponad 7 pkt proc. Nie odnotowano poprawy wśród osób w podeszłym wieku (70-letnich i starszych), natomiast w grupie dzieci w wieku 0-14 lat odsetek negatywnych odpowiedzi nieznacznie wzrósł. Wśród dzieci lepiej oceniane było zdrowie dziewczynek niż chłopców (6,0% wobec 11,4% ocen poniżej dobrej).

Wykres 3. **Udział ludności oceniającej swoje zdrowie poniżej oceny dobrej w % ogółu ludności według grup wieku**

Tabl. 2. **Ludność oceniająca swoje zdrowie według płci i grup wieku w 2009 r.**

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Ocena stanu zdrowia		
		bardzo dobre i dobre	takie sobie, ani dobre, ani złe	złe i bardzo złe
w odsetkach				
O G Ó Ł E M	100,0	65,5	23,4	10,8
0-14 lat.....	100,0	91,2	8,1	0,7
15-29.....	100,0	89,5	7,6	2,0
30-49.....	100,0	75,1	20,5	4,2
50-69.....	100,0	39,7	40,4	19,7
70 lat i więcej.....	100,0	16,4	44,4	39,2
Mężczyźni	100,0	68,7	21,5	9,6
0-14 lat.....	100,0	88,6	10,0	1,4
15-29.....	100,0	91,1	6,3	2,0
30-49.....	100,0	75,7	20,5	3,9
50-69.....	100,0	41,8	37,3	20,5
70 lat i więcej.....	100,0	20,8	44,1	35,1
Kobiety	100,0	62,6	25,2	12,0
0-14 lat.....	100,0	94,0	6,0	–
15-29.....	100,0	87,8	9,0	2,0
30-49.....	100,0	74,7	20,6	4,4
50-69.....	100,0	38,0	43,1	19,0
70 lat i więcej.....	100,0	13,9	44,6	41,5

Wśród osób w wieku 15 lat i więcej, w każdej grupie wiekowej, mężczyźni lepiej oceniali swój stan zdrowia. Odsetek mężczyzn, którzy ocenili swoje zdrowie jako bardzo dobre i dobre wyniósł blisko 65%, zaś kobiet ponad 57%. Nieco wyższy odsetek kobiet niż mężczyzn ocenił swoje zdrowie jako przeciętne (28% wobec 24%).

W ciągu ostatnich 5 lat subiektywna ocena stanu zdrowia ludności województwa mazowieckiego poprawiła się. O ile w 2004 r. 45% dorosłych mieszkańców województwa oceniało swoje zdrowie poniżej poziomu dobrego, to pod koniec 2009 r. takie opinie formułowało 39% tej populacji, tj. o 6 pkt proc. mniej.

Trudno mówić o wyraźnym związku samooceny z miejscem zamieszkania, jednakże zauważalnie gorsza była samoocena mieszkańców wsi. Charakteryzowała się niższym udziałem ocen bardzo dobrych i dobrych (61,8% na wsi, 67,4% w miastach) i wyższym złych i bardzo złych (13,6% wobec 9,3%).

Tabl. 3. Ludność oceniająca swoje zdrowie według płci i miejsca zamieszkania w 2009 r.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Ocena stanu zdrowia		
		bardzo dobre i dobre	takie sobie, ani dobre, ani złe	złe i bardzo złe
w odsetkach				
O G Ó Ł E M	100,0	65,5	23,4	10,8
Miasta	100,0	67,4	23,0	9,3
Wieś	100,0	61,8	24,2	13,6
Mężczyźni	100,0	68,7	21,5	9,6
Miasta	100,0	70,8	20,6	8,5
Wieś	100,0	65,3	22,9	11,5
Kobiety	100,0	62,6	25,2	12,0
Miasta	100,0	64,6	25,1	10,1
Wieś	100,0	58,4	25,4	15,8

Choroby i dolegliwości przewlekłe

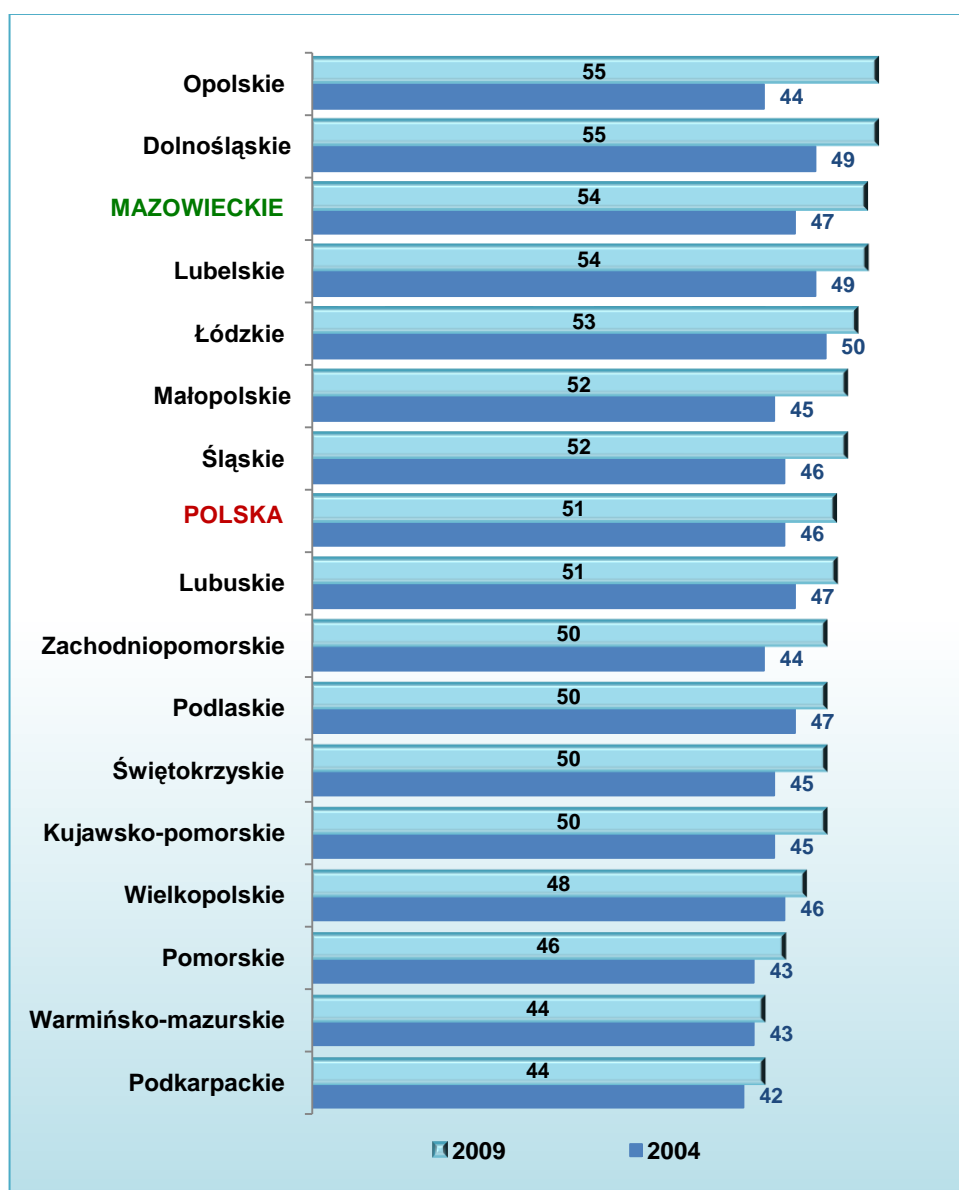
Ważną zmienną uwzględnioną w ankietowym badaniu zdrowia jest problem występowania stanów przewlekłych.

Podstawowym kryterium przy wyborze chorób czy dolegliwości przewlekłych objętych badaniem była częstość występowania danej choroby. Opracowano dwie listy badanych schorzeń – odrębną dla dzieci (0-14 lat) oraz dla osób dorosłych.

Każda osoba mogła zaznaczyć dowolną liczbę schorzeń. Wystąpienie już jednego schorzenia oznaczało zaliczenie danej osoby do grupy osób chorujących przewlekłe.

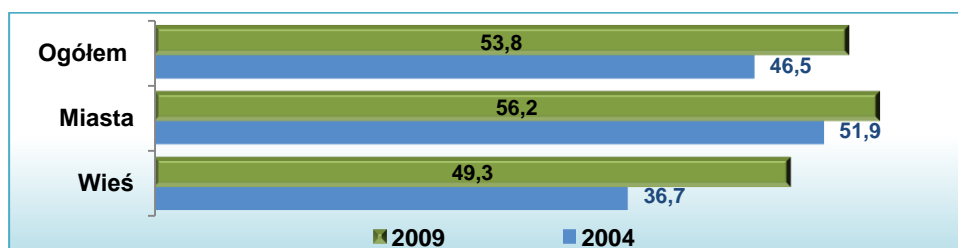
Mimo poprawy subiektywnej oceny stanu zdrowia, w 2009 r. prawie 51% ogółu Polaków zgłaszało występowanie u nich chorób lub dolegliwości przewlekłych (o 5 pkt proc. więcej niż w 2004 r.). Najczęściej chorowali mieszkańcy województwa opolskiego i dolnośląskiego (po 55% populacji), a najrzadziej mieszkańcy województwa podkarpackiego i warmińsko-mazurskiego (po 44%).

Wykres 4. Udział ludności, u której występowały choroby lub dolegliwości przewlekłe w % ogółu ludności według województw

Pod koniec 2009 r. w województwie mazowieckim aż 53,8% populacji cierpiało na choroby przewlekłe (w 2004 r. – 46,5%). Analizując dane można zauważyć, że mieszkańcy miast częściej niż mieszkańcy wsi zgłaszali choroby i dolegliwości przewlekłe (odpowiednio 56,2% i 49,3%). Wynik ten jest niespójny z wynikiem samooceny stanu zdrowia, ponieważ właśnie mieszkańcy miast prezentowali wyższą ocenę własnego zdrowia.

Wykres 5. **Udział ludności, u której występowały choroby lub dolegliwości przewlekłe w % ogółu ludności według miejsca zamieszkania**

Częstość występowania dolegliwości czy chorób przewlekłych wzrastała wraz z wiekiem, szczególnie gwałtownie po ukończeniu 50 roku życia. Prawie 84% pięćdziesięciolatków i starszych potwierdziło występowanie co najmniej jednej choroby lub dolegliwości przewlekłej, podczas gdy w grupie wiekowej 30-49 lat blisko co druga osoba. Warto zauważyć, że odsetek populacji cierpiącej na choroby przewlekłe był większy wśród dzieci (0-14 lat) niż wśród osób w wieku 15-29 lat (odpowiednio 31,2% i 25,4%).

Z danych uzyskanych w badaniu wynika, że ogółem w województwie chorowało więcej kobiet niż mężczyzn (55,9% wobec 51,4%), a prawidłowość ta występowała tylko w dwóch grupach wiekowych 30-49 i 50-69 lat.

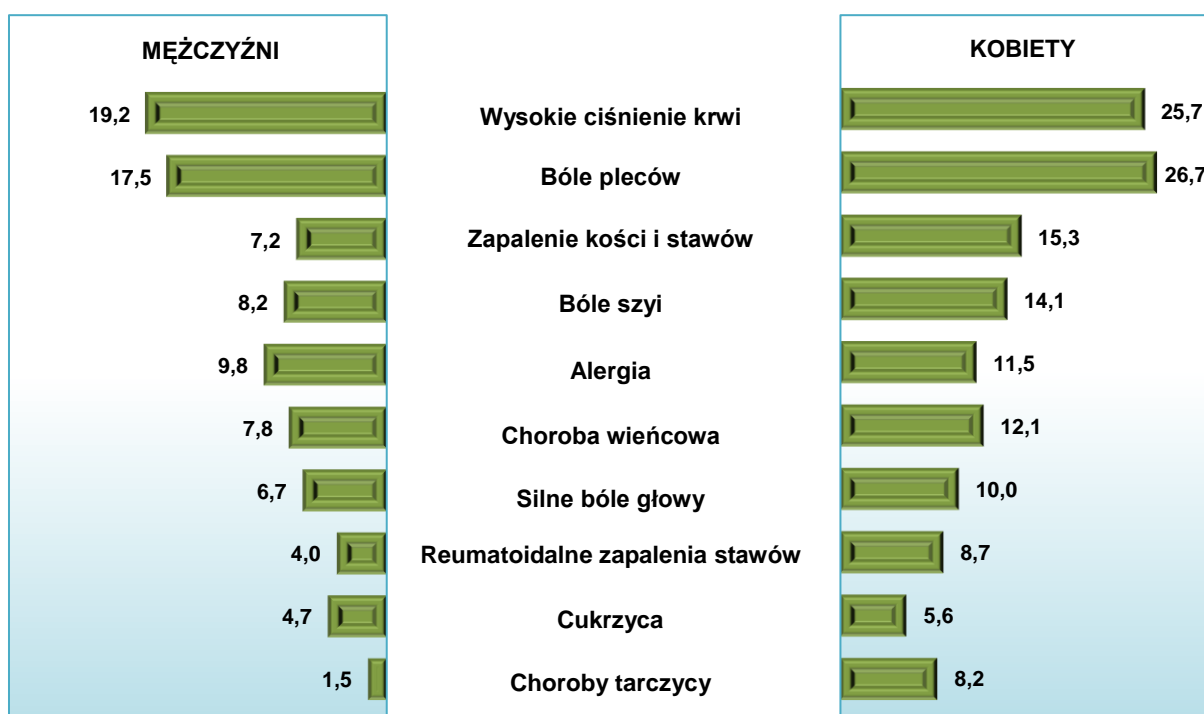
Tabl. 4. **Ludność, u której występowały choroby lub dolegliwości przewlekłe według płci i grup wieku**

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
	w odsetkach danej grupy wieku i płci		
O G Ó Ł E M2004	46,5	41,3	51,4
2009	53,8	51,4	55,9
0-14 lat.....2004	17,5	20,9	13,9
2009	31,2	35,1	27,1
15-29.....2004	25,8	22,1	29,6
2009	25,4	26,0	24,7
30-49.....2004	41,7	36,4	47,0
2009	49,9	49,4	50,4
50-69.....2004	75,4	70,1	79,9
2009	79,7	74,6	84,0
70 lat i więcej.....2004	91,1	88,6	92,5
2009	92,9	95,2	91,7

Wśród osób dorosłych (15 lat i więcej) najczęściej wymieniane choroby lub dolegliwości przewlekłe to przede wszystkim wysokie ciśnienie krwi i bóle pleców, na które uskarżała się co czwarta kobieta i co 5-6 mężczyzna. Często zgłaszanym problemem zdrowotnym było również zapalenie kości i stawów, bóle szyi oraz alergie (po 11% ogółu dorosłych osób), a także choroba wieńcowa (10%).

Jak wskazują wyniki badania u dorosłych kobiet częściej niż u mężczyzn wystąpiły problemy zdrowotne związane z większością chorób uwzględnionych w formularzu.

Wykres 6. **Najczęstsze choroby lub dolegliwości przewlekłe osób dorosłych według płci w 2009 r. (w %)**

Blisko co trzecie dziecko w wieku 0-14 lat w województwie mazowieckim chorowało przewlekłe na co najmniej jedną chorobę. Najwięcej dzieci chorowało na różnego rodzaju alergie (19,8%), a w porównaniu z 2004 r. odsetek tych zachorowań wzrósł o 12 pkt proc. Kolejne najczęstsze choroby przewlekłe wśród dzieci to choroby oka (3,9%) i astma (3,3%).

Zachorowania dzieci w porównaniu z wynikami badania z 2004 r. obrazuje poniższa tabela.

Tabl. 5. Najczęstsze choroby lub dolegliwości przewlekłe dzieci w 2009 r.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Chłopcy	Dziew- częta	Ogółem	Chłopcy	Dziew- częta
	udział w % ogółu danej grupy płci			wzrost/spadek w stosunku do 2004 r. w pkt proc.		
Alergia.....	19,8	22,4	17,0	+12,1	+12,3	+11,8
Choroby oka.....	3,9	4,7	2,9	+1,8	+2,1	+1,4
Astma.....	3,3	5,6	0,8	+ 0,5	+2,6	-1,9
Częste bóle głowy.....	2,6	2,1	3,2	+2,1	+1,1	+3,2
Choroby kręgosłupa.....	1,4	2,1	0,7	+0,5	+1,0	-0,1

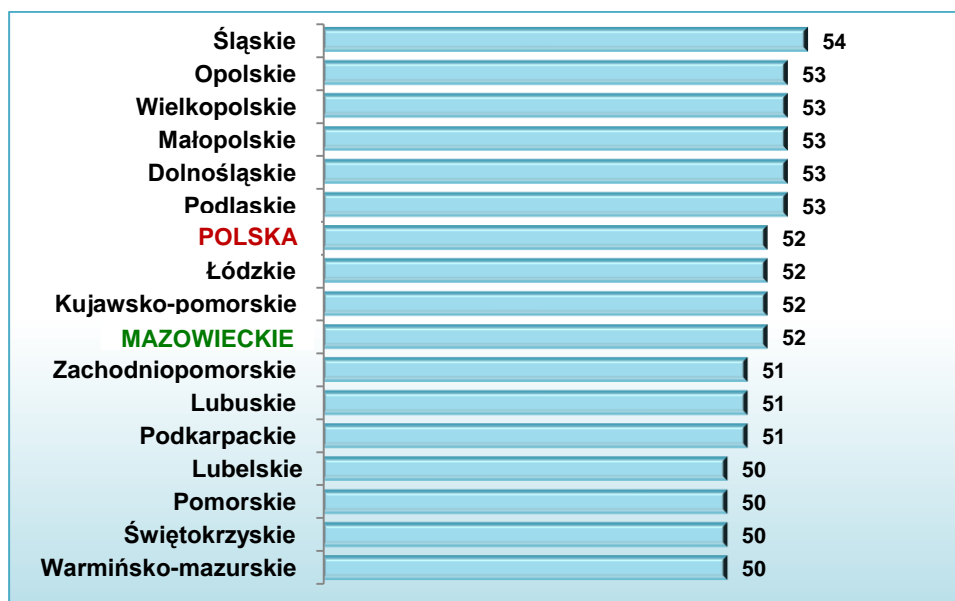
Waga ciała osób dorosłych

Wyniki uzyskane dla badanej populacji przedstawia się w postaci wskaźnika zwanego indeksem masy ciała BMI, który odzwierciedla relację pomiędzy masą ciała a wzrostem (*iloraz wagi w kilogramach przez kwadrat wzrostu w metrach*). Kryteria BMI pozwoliły określić jaka część badanych osób miała niedowagę, nadwagę, bądź otyłość.

Z analizy danych wynika, że w porównaniu z 2004 r. waga ciała dorosłego Polaka wzrosła i coraz częściej pojawiał się problem nadwagi i otyłości.

W 2009 r. co drugi dorosły mieszkaniec kraju ważył zbyt dużo. Najwyższy odsetek ludności z nadmierną masą ciała zanotowano w województwie śląskim, a najniższy warmińsko-mazurskim.

Wykres 7. Udział osób dorosłych z nadwagą lub otyłością w % ogółu ludności według województw w 2009 r.

W województwie mazowieckim w końcu 2009 r. problem nadwagi i otyłości dotyczył ok. 61,9% mężczyzn i 43,6% kobiet.

Kobiety charakteryzowały się większą dbałością o wagę ciała. Częstość występowania nadwagi w tej grupie była znacznie niższa niż wśród mężczyzn (odpowiednio 28,6% i 46,0%). Najbardziej o szczupłą sylwetkę dbały kobiety w wieku 15-29 lat, z których aż 8,1% miało niedowagę.

Najczęściej otyłość dotykała osoby w wieku 50-69 lat. Warto zwrócić uwagę, że w grupie wiekowej 30-49 lat odsetek otyłych mężczyzn był dwukrotnie większy niż odsetek otyłych kobiet. Wagę w normie utrzymywała prawie połowa mieszkańców województwa (co druga kobieta i co trzeci mężczyzna).

Tabl. 6. **Waga osób dorosłych według płci i grup wieku w 2009 r.**

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Niedowaga	Waga w normie	Nadwaga	Otyłość
	w odsetkach				
O G Ó Ł E M.....	100,0	2,5	45,4	36,7	15,4
15-29 lat.....	100,0	6,1	66,7	22,4	4,7
30-49.....	100,0	1,8	46,3	37,9	14,0
50-69.....	100,0	1,3	29,9	44,0	24,8
70 lat i więcej.....	100,0	0,2	38,0	43,8	18,0
Mężczyźni.....	100,0	1,3	36,7	46,0	15,9
15-29 lat.....	100,0	4,2	56,2	34,9	4,6
30-49.....	100,0	–	30,7	50,5	18,9
50-69.....	100,0	0,5	26,9	48,6	24,0
70 lat i więcej.....	100,0	–	34,0	53,0	13,0
Kobiety.....	100,0	3,6	52,8	28,6	15,0
15-29 lat.....	100,0	8,1	77,8	9,3	4,8
30-49.....	100,0	3,5	60,6	26,4	9,5
50-69.....	100,0	2,0	32,4	40,2	25,5
70 lat i więcej.....	100,0	0,3	40,2	38,6	20,8

W ciągu ostatnich 5 lat populacja dorosłych osób z nadwagą lub otyłych wzrosła o 22 pkt proc. (mężczyzn – o 28 , kobiet – o 16 pkt proc.). Wzrost wagi miał miejsce we wszystkich grupach wiekowych, przy czym największy wśród osób w wieku 30-49 lat (o 21 pkt proc.).

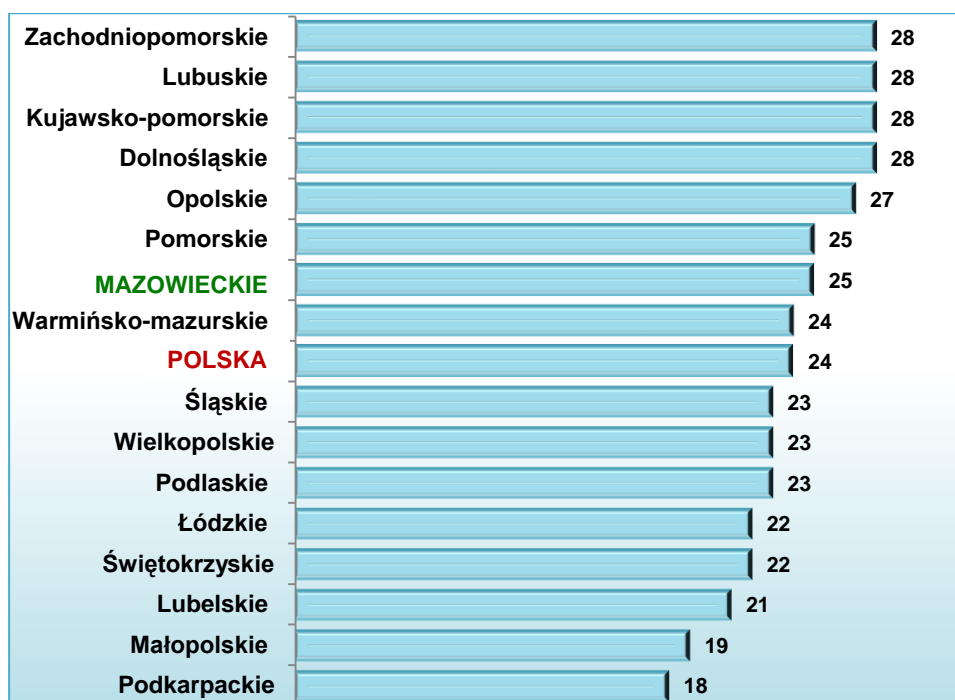
STYL ŻYCIA LUDNOŚCI

Styl życia jest czynnikiem, który wywiera duży wpływ na stan zdrowia. Palenie tytoniu oraz nadmierne spożywanie alkoholu ma zgubny wpływ na zdrowie człowieka.

Palenie tytoniu przez osoby dorosłe

Wyniki badania wskazują, że palenie tytoniu w Polsce jest coraz mniej popularne. W 2009 r. w Polsce nie paliło ok. 71% ludności. W ciągu ostatnich 5 lat odsetek osób niepalących wzrósł o prawie 2 pkt proc. Tytoń (papierosy, fajki, cygara i inne) paliło codziennie 24% dorosłych Polaków. Najwięcej palili mieszkańcy województwa zachodniopomorskiego, lubuskiego, kujawsko-pomorskiego i dolnośląskiego, a najmniej mieszkańcy województwa podkarpackiego i małopolskiego. W województwie mazowieckim co czwarta osoba paliła codziennie, co plasuje nas na siódmej pozycji w kraju.

Wykres 8. **Udział osób dorosłych palących tytoń codziennie w % ogółu ludności według województw w 2009 r.**

W końcu 2009 r. w województwie mazowieckim zanotowano wyższy odsetek codziennie palących mężczyzn niż kobiet, przy czym w porównaniu z 2004 r. odsetek mężczyzn wzrósł o 0,5 pkt proc., a kobiet o 2,1 pkt proc. W ciągu ostatnich 5 lat zmniejszył się odsetek osób niepalących zarówno wśród kobiet jak i mężczyzn. Zwiększyła się natomiast liczba osób palących okazjonalnie (z 3,6% do 6,3%).

Tabl. 7. **Palenie tytoniu przez osoby dorosłe**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2004			2009		
	ogółem	mężczyźni	kobiety	ogółem	mężczyźni	kobiety
	w %					
Palący codziennie.....	24,0	30,4	18,3	24,8	29,9	20,4
Palący okazjonalnie.....	3,6	3,5	3,6	6,3	6,8	5,9
Niepalący.....	71,7	65,6	77,3	68,8	63,2	73,6

Najwyższy odsetek osób dorosłych palących codziennie zanotowano w grupie wiekowej 50-69 lat, gdzie paliła co trzecia osoba. W porównaniu z 2004 r. to właśnie w tej grupie najbardziej wzrósł odsetek osób palących codziennie (blisko 8 pkt proc.). Znacznie mniej paliło codziennie osób w wieku 15-29 lat (19,4%), a najmniej osoby najstarsze (70 lat i więcej) – 7,9%.

Co szesnasta osoba dorosła paliła tytoń od czasu do czasu. Wśród kobiet najczęściej palaczami okazjonalnymi były osoby w grupie wiekowej 30-49 lat (8,6%), a wśród mężczyzn osoby w wieku 15-29 lat (10,2%). W porównaniu z wynikami poprzedniego badania w obydwu grupach odsetek tych osób wzrósł po ok. 5 pkt proc.

Tabl. 8. **Palenie tytoniu przez osoby dorosłe według grup wieku i płci w 2009 r.**

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Palący codziennie	Palący okazjonalnie	Niepalący
	w odsetkach			
O G Ó Ł E M	100,0	24,8	6,3	68,8
15-29 lat.....	100,0	19,4	8,1	72,5
30-49.....	100,0	27,2	7,9	64,9
50-69.....	100,0	34,2	4,9	60,9
70 lat i więcej.....	100,0	7,9	2,5	89,7
Mężczyźni	100,0	29,9	6,8	63,2
15-29 lat.....	100,0	23,3	10,2	66,5
30-49.....	100,0	32,1	7,0	60,8
50-69.....	100,0	38,8	5,0	56,1
70 lat i więcej.....	100,0	14,2	2,2	83,6
Kobiety	100,0	20,4	5,9	73,6
15-29 lat.....	100,0	15,3	6,0	78,7
30-49.....	100,0	22,6	8,6	68,7
50-69.....	100,0	30,3	4,8	65,0
70 lat i więcej.....	100,0	4,3	2,6	93,1

Picie alkoholu przez osoby dorosłe

W porównaniu z wynikami poprzedniego badania odsetek osób dorosłych (15 lat i więcej) pijących napoje alkoholowe w Polsce pozostał na niezmiennym poziomie. Całkowitą abstynencję w ciągu 12 miesięcy poprzedzających badanie deklarowało około 25% badanych osób. W 2009 r. najwięcej osób pijących alkohol odnotowano w województwie śląskim (78% ogółu ludności dorosłej), a najmniej w lubelskim i świętokrzyskim (po 70%).

Wykres 9. **Udział osób dorosłych pijących alkohol w % ogółu ludności w wieku 15 lat i więcej według województw w 2009 r.**

W 2009 r. w województwie mazowieckim kobiety rzadziej niż mężczyźni deklarowały picie alkoholu. W porównaniu z 2004 r. odsetek zarówno mężczyzn jak i kobiet pijących alkohol zmniejszył się (odpowiednio o 1,5% i 5,4%).

Do picia alkoholu częściej niż raz w tygodniu przyznał się co szósty mężczyzna i co dziewiętnasta kobieta (w Polsce co piąty mężczyzna i co dwudziesta druga pijąca kobieta).

Tabl. 9. **Picie alkoholu przez osoby dorosłe**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2004			2009		
	ogółem	mężczyźni	kobiety	ogółem	mężczyźni	kobiety
	w %					
Osoby które:						
piły alkohol.....	77,2	84,5	70,7	73,5	83,0	65,3
nie piły alkoholu.....	22,4	15,4	28,8	25,9	16,4	34,1

Najlichnieszą grupę pijących alkohol stanowiły osoby w wieku 30-49 lat. Najmniej osób pijących było w wieku 70 lat i więcej, ale i w tej grupie prawie co druga osoba spożywała alkohol, przy czym częściej niż raz w miesiącu co trzeci mężczyzna i co szósta kobieta.

W porównaniu z 2004 r. odsetek pijących alkohol zmniejszył się wśród kobiet najbardziej w grupie wiekowej 30-49 lat (z 85,1% do 79,3%), a wśród mężczyzn w grupie 70 lat i więcej (z 67,9% do 63,2%).

Tabl. 10. **Picie alkoholu przez osoby dorosłe według grup wieku i płci w 2009 r.**

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Pijący alkohol	Niepijący alkoholu
	w odsetkach		
O G Ó Ł E M	100,0	73,5	25,9
15-29 lat.....	100,0	71,0	28,5
30-49.....	100,0	86,1	13,2
50-69.....	100,0	74,0	25,5
70 lat i więcej.....	100,0	44,9	54,4
Mężczyźni	100,0	83,0	16,4
15-29 lat.....	100,0	76,4	23,2
30-49.....	100,0	93,4	6,0
50-69.....	100,0	83,6	15,7
70 lat i więcej.....	100,0	63,2	36,3
Kobiety	100,0	65,3	34,1
15-29 lat.....	100,0	65,4	34,1
30-49.....	100,0	79,3	19,9
50-69.....	100,0	66,0	33,7
70 lat i więcej.....	100,0	34,8	64,4

NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ BIOLOGICZNA I PRAWNA

Niepełnosprawność jest jednym z najważniejszych aspektów stanu zdrowia. W Polsce stosowane są dwie definicje dotyczące osób niepełnosprawnych:

- **osoby niepełnosprawne prawnie** – osoby, które posiadają odpowiednie orzeczenie wydane przez organ do tego uprawniony,
- **osoby niepełnosprawne biologicznie** – osoby, które nie posiadają orzeczenia o niepełnosprawności, lecz odczuwają ograniczenie sprawności w wykonywaniu czynności podstawowych dla swojego wieku (zabawa, nauka, praca, samoobsługa).

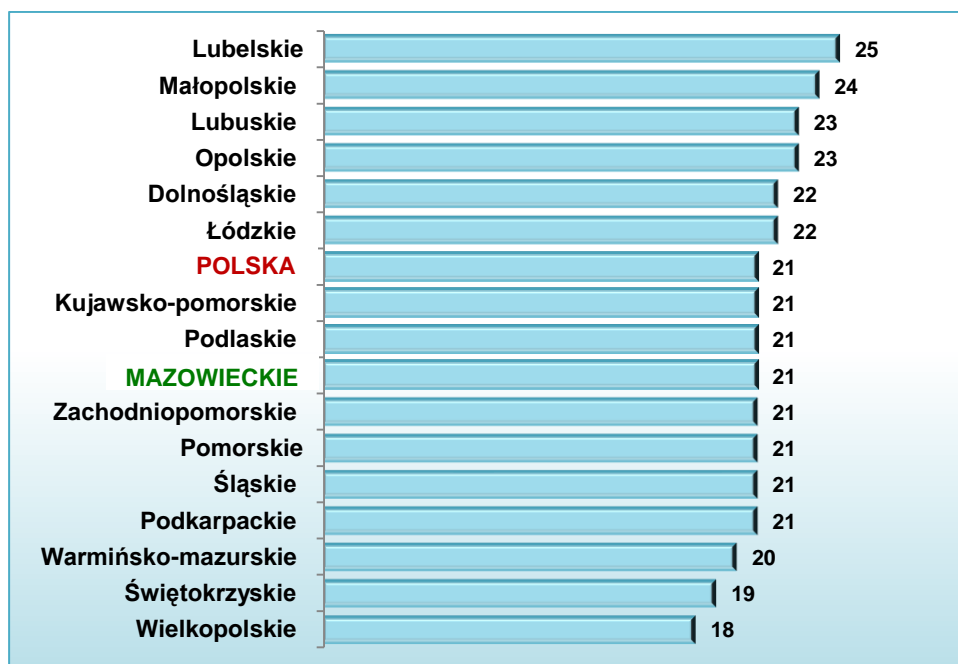
Niepełnosprawność biologiczna informuje jedynie o subiektywnej deklaracji osoby badanej. W badaniu przyjęto dwa warianty pytań dotyczących niepełnosprawności biologicznej – pierwszy według metodologii Eurostatu, drugi według metodologii dotychczas stosowanej w Polsce. Warianty odpowiedzi zastosowane w pytaniu unijnym obejmują znacznie szerszą populację niż w badaniu polskim, rejestrując także osoby z niezbyt poważnym poziomem ograniczeń. Pytanie polskie takiego poziomu ograniczeń nie uwzględniało, obejmowało tylko poziom całkowity lub poważny.

Niepełnosprawność biologiczna według kryterium EUROSTATU

Z analizy danych wynika, że pod koniec 2009 r. według metodologii Eurostatu, co piąty Polak został zaliczony do grupy osób niepełnosprawnych, przy czym 2/3 tej populacji stanowiły osoby, które miały niezbyt poważne ograniczenie w wykonywaniu podstawowych czynności życiowych.

Największy odsetek osób niepełnosprawnych zanotowano w województwie lubelskim (25%), a najmniejszy w świętokrzyskim i wielkopolskim (poniżej 20%). W województwie mazowieckim osoby niepełnosprawne stanowiły 21% ogółu mieszkańców.

Wykres 10. **Osoby niepełnosprawne według kryterium EUROSTATU w % ogółu ludności według województw w 2009 r.**

Na ogólny odsetek osób niepełnosprawnych mieszkańców województwa mazowieckiego największy wpływ miał udział osób najstarszych. Bez osób w wieku 70 lat i więcej

(w grupie tej niepełnosprawni stanowili 61%) odsetek ten zmniejszył się do 16%. W grupie wiekowej 50-69 lat co trzecia osoba zaliczona została do osób niepełnosprawnych, a wśród najmłodszych (0-14 lat) prawie co siedemnasta.

Tabl. 11. **Ludność według występowania niepełnosprawności oraz płci i grup wieku w 2009 r.**

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Niepełnosprawni wg EUROSTATU		Nie mają ograniczeń
		poważnie ograniczeni	ograniczeni, ale niezbyt poważnie	
w odsetkach				
OGÓŁEM	100,0	7,6	13,6	78,6
0-14 lat.....	100,0	1,8	4,2	94,0
15-29 lat.....	100,0	1,3	4,6	93,8
30-49.....	100,0	3,0	8,9	88,1
50-69.....	100,0	13,2	23,8	62,9
70 lat i więcej.....	100,0	27,7	33,5	38,1
Mężczyźni	100,0	6,4	12,3	81,2
0-14 lat.....	100,0	2,6	6,8	90,6
15-29 lat.....	100,0	1,2	5,3	92,9
30-49.....	100,0	2,6	9,7	87,7
50-69.....	100,0	13,7	19,6	66,7
70 lat i więcej.....	100,0	20,6	31,1	48,4
Kobiety	100,0	8,8	14,8	76,3
0-14 lat.....	100,0	0,9	1,5	97,6
15-29 lat.....	100,0	1,3	4,0	94,7
30-49.....	100,0	3,4	8,2	88,4
50-69.....	100,0	12,8	27,5	59,8
70 lat i więcej.....	100,0	31,7	34,8	32,3

Kobiety częściej niż mężczyźni zaliczane były do populacji osób niepełnosprawnych (23,6% wobec 18,7%). Wśród osób poniżej 50 roku życia odsetek niepełnosprawnych mężczyzn był o 2,3 pkt proc. większy niż kobiet, a wśród osób pięćdziesięcioletnich i starszych – mniejszy o 11,3 pkt proc. Częstość występowania niepełnosprawności rosła wraz w wiekiem (gwałtownie po pięćdziesiątym roku życia).

Niepełnosprawność prawna i biologiczna według kryteriów GUS

Wyniki badania wskazują, że według metodologii dotychczas stosowanej w Polsce co siódma osoba została zaliczona do osób niepełnosprawnych, przy czym co piąta z nich nie posiadała orzeczenia, a więc nie miała prawnego statusu osoby niepełnosprawnej.

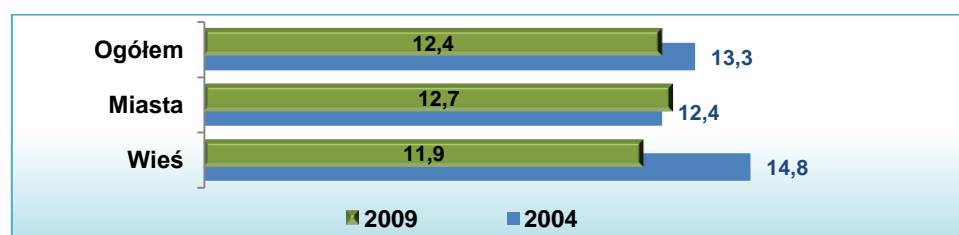
W końcu 2009 r. odsetek niepełnosprawnych w ogólnej liczbie ludności w poszczególnych województwach kształtował się w granicach od 12% do 16%. W ciągu ostatnich 5 lat zanotowano spadek liczby niepełnosprawnych prawie we wszystkich województwach. Wyjątek stanowiły województwa śląskie i opolskie.

Wykres 11. Osoby niepełnosprawne według kryterium GUS w % ogółu ludności według województw w 2009 r.

W 2009 r. w województwie mazowieckim osoby niepełnosprawne stanowiły 12,4% ogółu mieszkańców, z czego 2/3 to mieszkańcy miast. W porównaniu z 2004 r. liczba osób niepełnosprawnych w miastach nieznacznie wzrosła, natomiast na wsi zmniejszyła się o 2,9 pkt proc.

Wykres 12. Udział osób niepełnosprawnych w % ogółu ludności według miejsca zamieszkania

Częstość występowania niepełnosprawności rosła wraz z wiekiem. Wśród osób w podeszłym wieku (70 lat i więcej) 38,9% to niepełnosprawni. Znaczący ich odsetek odnotowano również w grupie wiekowej 50-69 lat (22,2%).

Analizując wyniki badania można stwierdzić, że ogólny wskaźnik niepełnosprawności był wyższy dla populacji kobiet niż mężczyzn (13,4% wobec 11,3%). Pomimo to, rozpatrując kolejne grupy wiekowe daje się zauważyć, że w prawie każdej grupie rówieśniczej odsetek niepełnosprawnych był wyższy wśród mężczyzn. Tylko wśród osób najstarszych (70 lat i więcej) relatywnie więcej było niepełnosprawnych kobiet.

W strukturze populacji osób niepełnosprawnych najliczniejszą grupę stanowiły osoby w wieku 50-69 lat (ok. 43,9%). Osoby najstarsze (70 lat i więcej) stanowiły 1/3 wszystkich osób niepełnosprawnych.

Tabl. 12. **Osoby niepełnosprawne według grup wieku i płci w 2009 r.**

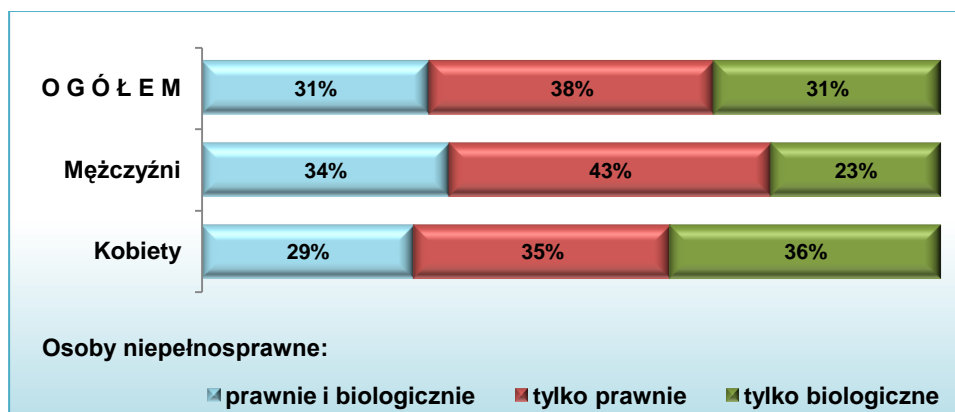
WYSZCZEGÓLNIENIE	Osoby niepełnosprawne					
	ogółem	według grup wieku				
		0-14 lat	15-29	30-49	50-69	70 lat i więcej
W ODSETKACH DANEJ GRUPY WIEKU I PŁCI						
OGÓŁEM	12,4	5,1	3,3	4,5	22,2	38,9
Mężczyźni.....	11,3	5,6	4,1	4,4	22,6	34,5
Kobiety.....	13,4	4,5	2,6	4,5	21,9	41,3
W ODSETKACH OGÓŁEM						
OGÓŁEM	100,0	6,2	5,7	10,2	43,9	33,9
Mężczyźni.....	100,0	8,1	8,1	11,6	47,2	24,9
Kobiety.....	100,0	4,8	3,9	9,1	41,4	40,9

W zbiorowości osób niepełnosprawnych co trzecia osoba nie miała prawnego statusu osoby niepełnosprawnej, ale odczuwała ograniczenia w wykonywaniu podstawowych czynności codziennych. Przy czym takich ograniczeń nie odczuwały osoby w wieku 15-29 lat, a w wieku 70 lat i więcej odczuwała je co druga osoba.

Najliczniejszą grupę osób niepełnosprawnych tworzyły osoby niepełnosprawne tylko prawnie (38%), których największy odsetek zanotowano wśród osób w wieku 0-29 lat, przy czym wśród mężczyzn był wyższy w grupie wiekowej 15-29 lat, a zdecydowanie niższy w grupie osób w wieku 0-14 lat.

W grupie niepełnosprawnych mężczyzn największy odsetek stanowiły osoby niepełnosprawne tylko prawnie (43%), a w grupie kobiet osoby niepełnosprawne tylko biologicznie (36%).

Wykres 13. **Struktura osób niepełnosprawnych według kategorii niepełnosprawności w 2009 r.**

W strukturze populacji osób niepełnosprawnych liczba osób niepełnosprawnych tylko prawnie w porównaniu z 2004 r. zwiększyła się o 11 pkt proc. (najwięcej w grupach wiekowych 0-14 lat i 15-29 lat odpowiednio o 33 i 26 pkt proc., a najmniej wśród osób w wieku 30-49 lat – o 6 pkt proc). Z kolei odsetek osób niepełnosprawnych tylko biologicznie wzrósł ogółem o 3 pkt proc., przy czym w grupach wiekowych 0-14 lat i 15-29 lat zmalał po 20 pkt proc., a w pozostałych grupach wiekowych wzrósł po 5-6 pkt proc.

PROFILAKTYKA ZDROWOTNA

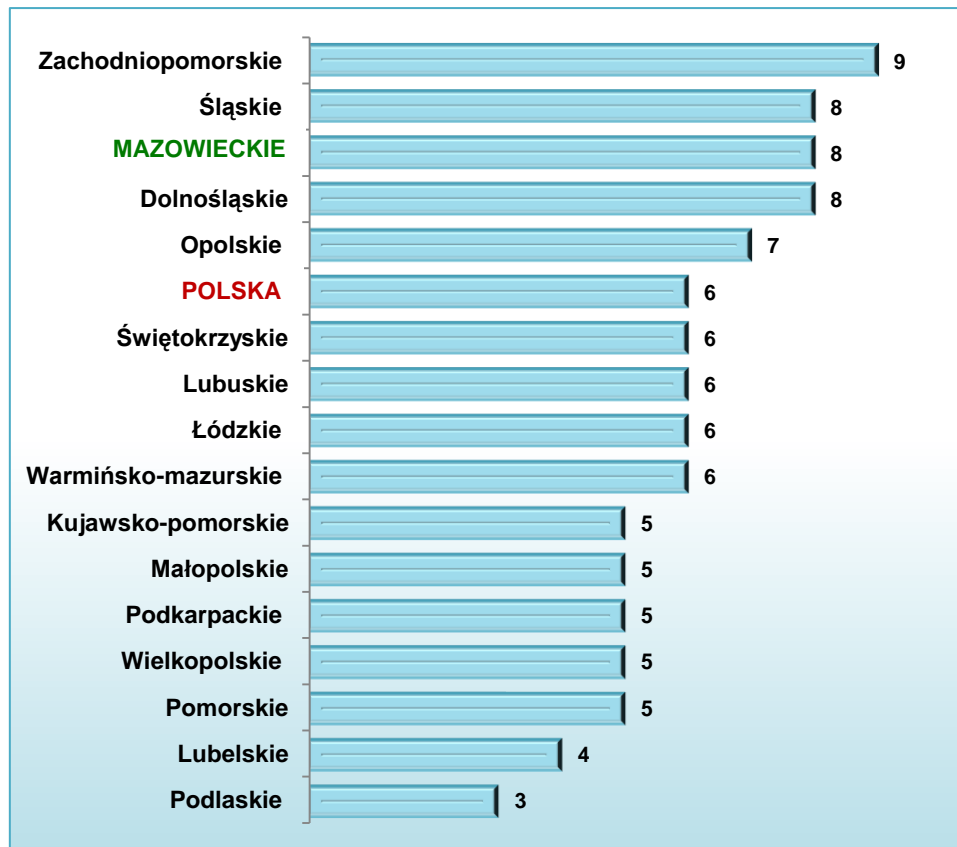
Profilaktyka zdrowotna ma na celu zapobieganie chorobom, poprzez ich wczesne wykrycie i leczenie.

Szczepienie przeciw grypie

Jak wskazują wyniki badania stanu zdrowia w Polsce co piąta osoba szczepiła się kiedykolwiek przeciw grypie, natomiast w 2009 r. szczepił się tylko co szesnasty mieszkaniec naszego kraju. W tym okresie najczęściej szczepili się mieszkańcy województwa zachodnio-

pomorskiego (9% ogółu ludności), najrzadziej zaś województwa podlaskiego (tylko 3% populacji).

Wykres 14. **Udział zaszczepionych przeciw grypie w % ogółu ludności według województw w 2009 r.**

W 2009 r. co dwunasty mieszkaniec województwa mazowieckiego został zaszczepiony przeciw grypie. Najczęściej szczepili się najstarsi (70 lat i więcej) – co szósta osoba, natomiast dzieci i osoby młode przed 30 rokiem życia prawie trzykrotnie rzadziej.

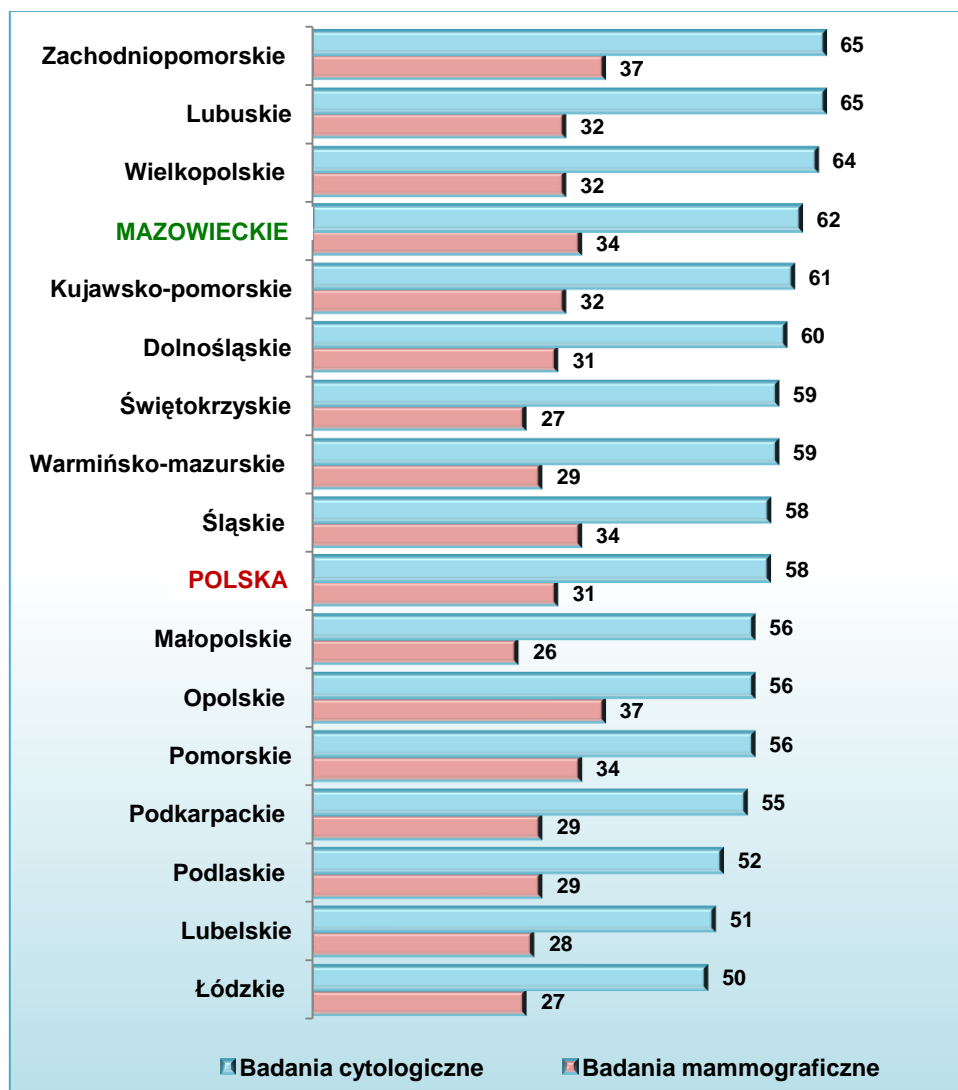
Wyniki badania wykazały, że grupa osób kiedykolwiek zaszczepionych przeciw grypie zwiększyła się w stosunku do 2004 r. o 26%, przy czym odsetek osób, które poddały się szczepieniu w ciągu roku był o 1,2 pkt proc. mniejszy niż 5 lat wcześniej.

Profilaktyka zdrowotna kobiet

Wyniki badania wykazały, że w Polsce w porównaniu z 2004 r. wzrosła liczba kobiet wykonujących badania cytologiczne i mammograficzne (odpowiednio o 7 i 12 pkt proc.).

W latach 2007-2009 badania cytologiczne wykonało prawie 58% kobiet, natomiast badania mammograficzne co trzecia kobieta. Zarówno badania cytologiczne jak i mammograficzne najczęściej wykonywane były w województwie zachodniopomorskim.

Wykres 15. **Udział kobiet, które poddały się badaniu cytologicznemu i mammograficznemu w ciągu 3 lat (2007-2009) w % ogółu kobiet według województw**

W województwie mazowieckim 80% ogółu kobiet przynajmniej raz w swoim życiu poddała się badaniom cytologicznym. Badania wykonywane były głównie podczas rutynowej wizyty u ginekologa (prawie połowa badań) oraz na życzenie pacjentki (własna dbałość o zdrowie) – ok. 28%. Z ogólnodostępnego programu badań profilaktycznych skorzystała co dziewiąta kobieta, głównie w wieku 50-69 lat.

W ciągu ostatnich 5 lat odsetek mieszkank Mazowsza, które poddały się badaniu mammograficznemu wzrósł o 10 pkt proc. Zdecydowany wzrost zanotowano wśród kobiet powyżej 50 roku życia. W 2009 r. 41% kobiet deklarowało wykonanie takiego badania przynajmniej jeden raz w życiu, szczególnie w grupie wiekowej 50-69 lat (77% populacji). Około 84% przebadanych kobiet wskazała, że od ostatniego badania piersi nie upłynęło więcej niż 3 lata. Co trzecia z nich skorzystała z ogólnodostępnego programu mammograficznych badań profilaktycznych, a co czwarta poddała się badaniu w wyniku własnej dbałości o zdrowie lub zalecenia lekarskiego bez niepokojących objawów.

KORZYSTANIE Z USŁUG MEDYCZNYCH I STOSOWANIE LEKÓW

Blok pytań dotyczących usług zdrowotnych obejmował obserwację podstawowych, najważniejszych form usług medycznych, tj. pobytów w szpitalach (z noclegiem i bez), wizyt lekarskich i stomatologicznych. Zamieszczono również pytania o zażywanie leków. Przy badaniu poszczególnych usług lekarskich ograniczono się wyłącznie do rejestracji daty ostatniej wizyty oraz ilości wizyt zrealizowanych w ciągu ostatnich 4 tygodni.

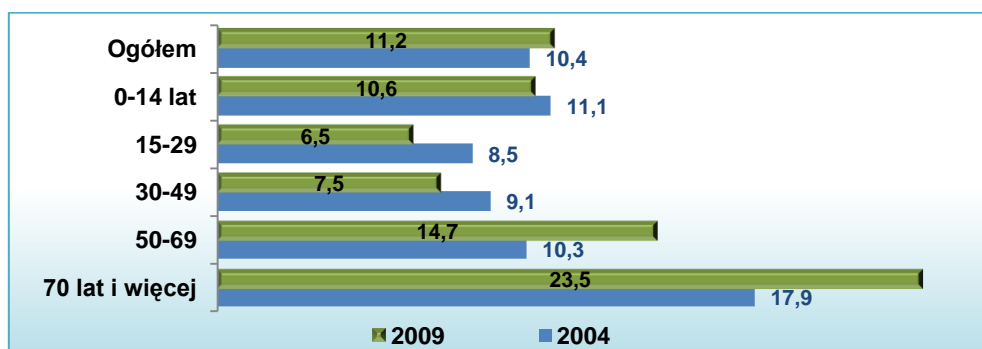
Leczenie w zakładach typu szpitalnego

W okresie 12 miesięcy poprzedzających badanie w Polsce leczeniu szpitalnemu, które łączyło się przynajmniej z jednym noclegiem poddało się 11% populacji. Najliczniej z leczenia szpitalnego korzystali mieszkańcy województwa lubelskiego – 13%, a najrzadziej małopolskiego i pomorskiego – po 10%.

W województwie mazowieckim (podobnie jak w Polsce) co dziewiąty mieszkaniec poddał się leczeniu szpitalnemu. Jak wskazują wyniki badania 10,6% dzieci było leczonych w szpitalach z noclegiem. Wśród dorosłych częstość hospitalizacji wzrastała z wiekiem i o ile w młodszych grupach (od 15 do 49 roku życia) wynosiła średnio 7,0%, to wśród starszych osób (70 lat i więcej) zwiększyła się do 23,5%.

Odsetek osób przebywających w szpitalach z noclegiem utrzymywał się na zbliżonym poziomie jak w 2004 r., przy czym w grupie wiekowej 70 lat i więcej wzrósł o 5,6 pkt proc., a wśród osób w wieku 15-49 lat zmniejszył się o 1,8 pkt proc.

Wykres 16. **Udział leczonych w szpitalach z noclegiem w % ogółu ludności według grup wieku**

Badaniem objęta została również alternatywna forma leczenia typu szpitalnego w tzw. szpitalach dziennych, gdzie pacjent przyjmowany jest rano do szpitala i po wykonaniu niezbędnych badań czy zabiegów wraca tego samego dnia do domu.

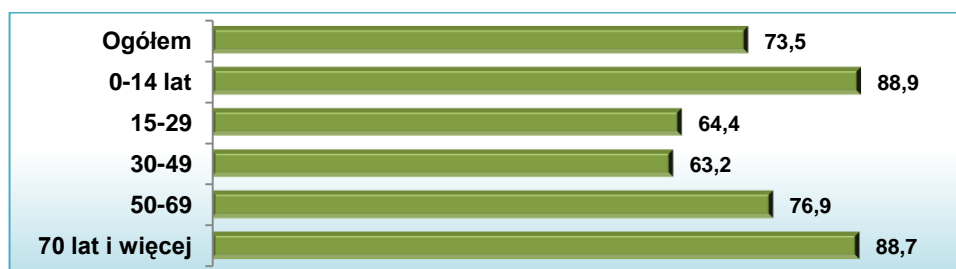
Z takiej formy leczenia szpitalnego skorzystał co dwudziesty trzeci mieszkaniec województwa mazowieckiego. Najczęściej z leczenia szpitalnego bez noclegu korzystały osoby w wieku 50-69 lat – 7% (w stosunku do 2004 r. wzrost o 5 pkt proc.). Odsetek dzieci, podobnie jak osób w wieku 70 lat i więcej, wyniósł 4%, z tym że liczba dzieci przebywających w szpitalach „jednego dnia” wzrosła, a osób najstarszych zmalała – po 3 pkt proc.

Wizyty u lekarzy pierwszego kontaktu lub pediatrów

W ciągu 12 miesięcy poprzedzających badanie z usług lekarzy pierwszego kontaktu lub pediatrów w Polsce skorzystało 73% ogółu ludności (najmniej w województwie warmińsko-mazurskim – 68%, najwięcej w śląskim – 76%).

W województwie mazowieckim prawie 3/4 mieszkańców skorzystało z porad lekarza pierwszego kontaktu. Najczęściej z pomocy lekarskiej korzystały dzieci i osoby w wieku 70 lat i starsze (odpowiednio 88,9% i 88,7% danej populacji), a najrzadziej w wieku 30-49 lat (63,2%). Rok wcześniej lub dawniej u lekarza było co dziesiąte dziecko i co czwarta dorosła osoba.

Wykres 17. **Udział osób, które były na wizycie u lekarzy pierwszego kontaktu lub pediatrów w ciągu 2009 r. w % ogółu ludności według grup wieku**

Wizyty u lekarzy specjalistów

W ciągu roku poprzedzającego badanie z usług lekarzy specjalistów skorzystało 45% ogółu Polaków (najwięcej w województwie mazowieckim – 50%, a najmniej w województwie warmińsko-mazurskim – 34%).

W województwie mazowieckim, w okresie 12 miesięcy przed badaniem, lekarzy specjalistów częściej odwiedzali dorośli niż dzieci (o 4 pkt proc.). Porad specjalistycznych najliczniej zasięgały osoby po 50 roku życia, szczególnie w grupie wiekowej 70 lat i więcej.

Wykres 18. **Udział osób, które były na wizycie u lekarzy specjalistów w ciągu 2009 r. w % ogółu ludności według grup wieku**

Co ósmy mieszkaniec Mazowsza nigdy nie korzystał z usług lekarza specjalisty, a co trzeci u takiego lekarza był dawniej niż rok przed badaniem. Wśród najmłodszych co czwarte dziecko nigdy w życiu nie potrzebowało pomocy specjalisty.

Z analizy danych wynika, że intensywność wizyt u lekarzy specjalistów jest niższa niż u lekarzy pierwszego kontaktu lub pediatrów, zarówno wśród dzieci jak i dorosłych. Różnica ta najbardziej widoczna jest w grupie najmłodszych (0-14 lat) – ponad 40 pkt proc.

Wizyty u lekarzy dentystów osób w wieku 2 lata i więcej

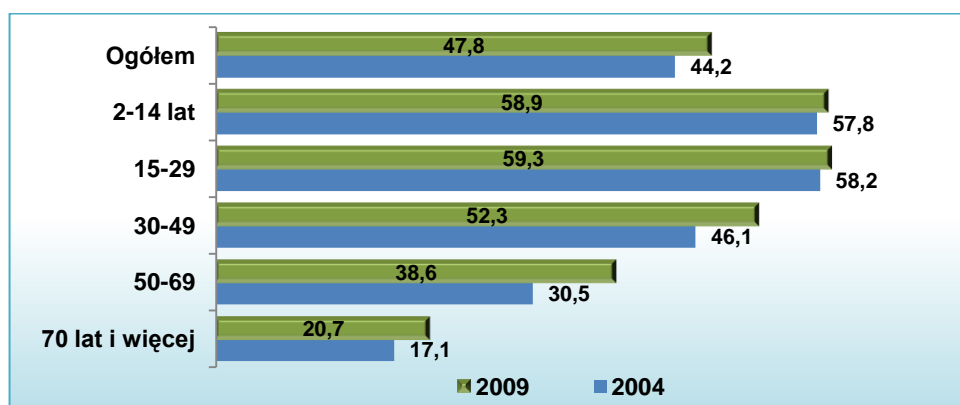
W Polsce w ciągu roku poprzedzającego badanie z usług lekarzy stomatologów skorzystało 44% populacji. Najczęściej z takich usług korzystali mieszkańcy województwa łódzkiego, śląskiego i mazowieckiego (po 48% ogółu ludności), a najniższym świętokrzyskiego (35%).

W województwie mazowieckim najczęstszymi pacjentami lekarzy stomatologów były osoby przed trzydziestym rokiem życia (59,1% danej populacji), natomiast wraz z wiekiem zmniejszał się odsetek osób chodzących do lekarzy dentystów. Podczas gdy w grupie

wiekowej 30-49 lat niemalże co druga osoba zgłaszała się do dentysty, w wieku 50-69 lat – co trzecia, to wśród osób 70-letnich i starszych tylko co piąta.

W porównaniu z 2004 r. w każdej grupie wiekowej zwiększył się odsetek osób korzystających z usług lekarzy stomatologów, a najbardziej wśród osób w wieku 50-69 lat.

Wykres 19. **Udział osób, które były na wizycie u lekarzy dentystów w % ogółu ludności według grup wieku**

Okolo 50% dorosłych leczyló się u lekarza stomatologa wcześniejsz niż rok przed badaniem, a prawie 2% nigdy nie bylo u takiego lekarza. Wśród dzieci 19% populacji nigdy nie leczyló się u dentysty, a grupa wieksza o ok. 3 pkt proc. korzystala z uslug takiego lekarza wcześniejsz niż w ciągu ostatnich 12 miesiacy.

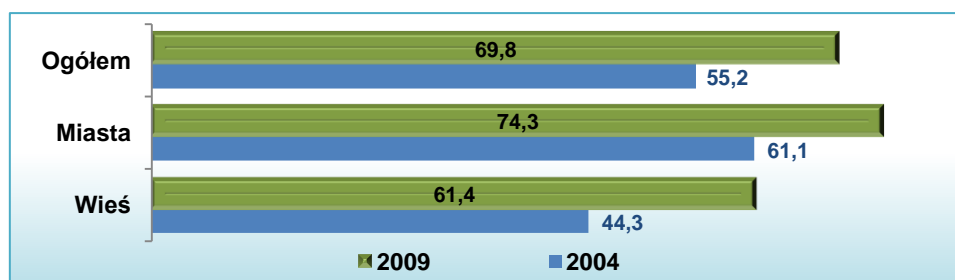
Stosowanie leków

Ostatni blok tematyczny dotyczyl konsumpcji uslug medycznych i obejmowal stosowanie leków, zarówno przepisanych przez lekarzy, jak i przyjmowanych „na własną rękę” w okresie ostatnich 2 tygodni poprzedzających badanie. Pytania dotyczyló całej populacji, lecz zadawane byly według dwóch odrębnych list leków. W przypadku osób dorosłych wymagane bylo jednak uzyskanie odpowiedzi bezpośredniej, a zatem na pytania dotyczące zażywania leków nie mogla odpowiadać osoba zastępcza, nawet jeśli byla to osoba bardzo bliska i dobrze zorientowana. Z tego względu uzyskanie informacji o zażywaniu leków nie objelo całej wylosowanej do badania populacji. Analizując częstość zażywania leków należy pamiętać, że badanie zostalo przeprowadzone jesienią (w sezonie przeziębien i wzmozonej zachorowalności na grype), co moze się wiązac ze znacznym wzrostem ogólnej liczby osób przyjmujących leki.

W ciągu 2 tygodni poprzedzających badanie 71% mieszkańców Polski zażywało leki zarówno przepisane przez lekarza, jak i brane na własną rękę. Najczęściej leki przyjmowane były przez ludność województwa opolskiego (80% populacji), a najrzadziej podlaskiego (65%).

Na jesieni 2009 r. w województwie mazowieckim 69,8% ludności zażywało leki. W porównaniu z wynikami badania przeprowadzonego w 2004 r. przyjmowanie leków wzrosło o 14,6 pkt proc. Leki częściej zażywali mieszkańcy miast niż wsi, przy czym w stosunku do 2004 r. to na wsi bardziej wzrósł odsetek osób zażywających leki.

Wykres 20. **Udział osób zażywających leki w ciągu ostatnich 2 tygodni poprzedzających badanie w % ogółu ludności według miejsca zamieszkania**

Kobiety zażywały leki częściej niż mężczyźni, bez względu na miejsce zamieszkania (miasto czy wieś). W ciągu 2 tygodni poprzedzających badanie leki przyjmowało 62,0% dzieci. Wśród osób dorosłych (niezależnie od płci) częstość zażywania leków wzrastała wraz z wiekiem. Największy odsetek osób zażywających leki zanotowano w grupie wiekowej 70 lat i więcej – 95,1%.

Tabl. 13. **Udział osób zażywających leki w ciągu ostatnich 2 tygodni poprzedzających badanie w % ogółu ludności według płci i grup wieku**

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
	w odsetkach danej grupy wieku i płci		
O G Ó Ł E M	69,8	64,5	74,5
0-14 lat.....	62,0	64,1	59,8
15-29.....	54,1	53,2	55,0
30-49.....	64,4	55,9	72,3
50-69.....	82,7	76,3	88,0
70 lat i więcej.....	95,1	92,0	96,8

Z analizy danych wynika, że wśród młodszych roczników znacznie częściej zażywano tylko leki nieprzepisane przez lekarza. Natomiast osoby pięćdziesięcioletnie i starsze stosunkowo częściej przyjmowały leki przepisane przez lekarza.

Należy podkreślić, że w porównaniu z 2004 r. zażywanie leków najbardziej wzrosło wśród dzieci (ponad dwukrotnie więcej niż wśród dorosłych).

PODSUMOWANIE

Mieszkańcy województwa mazowieckiego:

- lepiej oceniali swoje zdrowie niż mieszkańcy większości województw;
- mimo dobrej oceny stanu zdrowia, częściej niż mieszkańcy innych województw (z wyjątkiem opolskiego i dolnośląskiego) zgłaszali występowanie u nich chorób lub dolegliwości przewlekłych;
- charakteryzowali się jednym z najniższych wśród województw odsetkiem osób niepełnosprawnych (*według kryterium GUS*);
- podobnie jak innych województw ważyli zbyt dużo (co 2 osoba miała nadmiar masy ciała);
- częściej niż w większości województw ulegali codziennie nałogowi picia alkoholu i palenia tytoniu;
- najliczniej (oprócz województwa śląskiego) szczepili się kiedykolwiek przeciw grypie;
- kobiety – pod względem wykonywania badań cytologicznych i mammograficznych (w ciągu ostatnich 3 lat) zajmowały odpowiednio 4 i 3 miejsce wśród województw, przy czym:
 - częściej niż średnio w Polsce korzystały z ogólnodostępnego programu badań cytologicznych,
 - rzadziej niż w większości województw korzystały z ogólnodostępnego programu badań mammograficznych;
- na poziomie przeciętnym w przekroju województw korzystali z leczenia szpitalnego, które łączyło się przynajmniej z 1 noclegiem;
- wyróżniali się największym (oprócz województwa pomorskiego) odsetkiem osób korzystających z leczenia szpitalnego bez noclegu;
- w ciągu 12 miesięcy poprzedzających badanie:
 - częściej niż w większości województw korzystali z usług lekarzy pierwszego kontaktu oraz stomatologów,
 - najliczniej ze wszystkich województw korzystali z porad lekarzy specjalistów;
- w ciągu 2 tygodni poprzedzających badanie rzadziej niż średnio w Polsce zażywali leki.